

POŚLANIEC

MESSENGER

POLSKO-KATOLICKIEGO KOŚCIOŁA

Published weekly by Rev. Joseph Zielonko. — 179 Court Street.

"Entered as second—class matter August 20th 1924 at the post office at Newark, New Jersey, under the Act of March 3, 1879."

Subscription per annum \$2.00 — Single copy 3 cents
Przedpłata rocznie \$2.00. — Pojedynczy nr. 3 centy

Vol. IV. Newark, N. J., Niedziela — Sunday, April 4th, 1926.

No. 5.

Z okazji żsiat Zmartwychwstania Pańskiego:

Wszystkim naszym przyjaciółom, czytelnikom Pośłańca, oraz całemu ludowi polskiemu, zasyłamy najszczerze życzenia wesolych świąt, zdrowia, szczęścia i długich lat życia.

Z szacunkiem i pozdrowieniem
Redakcja Pośłańca.

ZAWIADOMIENIE

Uzupełniająca nauka języka polskiego, dla tych dzieci, co chodzą do szkół publicznych, rozpocznie się w szkole przy Polsko-Katolickim Kościele 179 Court Street, w środę, dnia 7-go Kwietnia, o 5-ej po południu.

Rodzice powinni korzystać z tej okazji i dzieci swoje posłać do szkoły, aby się nauczyły po polsku mówić, czytać i pisać.

Wpisywać można dzieci co dzień w kancelarji parafjalnej 179 Court ulica na piętrze, od 8 do 10 rano i od 5 do 8 wieczorem.

Ks. Jan E. Róg, Kierownik Szkoły.

Porządek Nabożeństw w Polsko Katolickim Kościele, 179 Court St.,
Pomiędzy West i Howard Sts.

W Wielgi Piątek o 7:30 wiecz Gorkkie żale i kazanie. Kazanie wygłosi Ks. J. jeść,

Róg z Tacoma, Wash.

W Wielką Sobotę, Msza Św. i poświęcenie ognia, ciernia soli i wody, o 8-ej rano. święcenie darów wielkanocnych w domach na zaproszenie.

W Wielką Niedzielę: Rezurekcja o 5-ej rano. Suma o zwykłym czasie.

Na te uroczyste nabożeństwa, proszę ni są wszyscy.

GROŹNE CYFRY

Do końca stycznia było w Polsce już 340 tysięcy bezrobotnych, a że liczba ich wzrasta o 12 tysięcy co tydzień, to można sobie dośpiewać w duchu, ilu jest ich dzisiaj.

Doliczywszy do tej liczby rodziny biedaków bez chleba i pracy i przyjąwszy, że każda rodzina składa się z 3 lub 4 osób, to będziemy mieli około lub może nawet przeszło półtora miliona ludzi głodujących.

Ludność miast polskich ponad 10 tysięcy mieszkańców wynosi ogółem 4 miliony 800 tysięcy głów, zestawiając teraz z tą liczbą liczbę bezrobotnych z ich rodzinami, wypadnie, że na każdych dwóch zarabiających na życie mieszkańców miast, przypadnie jeden bezrobotny, czyli trzecia część ludności miejskiej w Polsce nie ma co

Tak jest w miastach, nie lepiej jest po wsiach. Szerzy się i tam niedostatek, nieraz wręcz niepodobny do wiary. Są rodziny włościańskie rozporządzające tylko jedną parą butów, a wskutek coraz lichszego odżywiania się, zachodzą częste wypadki tyfusu brzuszno, który właściwie jest tyfusem głodowym.

Znajdująca się w takim stanie wieś nie może dopomóc miastom t.j. przyjąć do siebie głodujących w mieście robotników, którzy po największej części ze wsi wyszli.

Na przednowku będzie jeszcze gorzej, gdyż prawdopodobnie za dużo zboża z Polski wywieziono, więc na wiosnę go zabraknie i trzeba będzie sprwadzać je z zagranicy, być może to samo, któreśmy wywieźli. — To także świadczy o mądrości rządów warszawskich.

Tak więc znajdujemy się w pełni katastrofy gospodarczej, do której i każde i każdej chwili może się przyłączyć katastrofa socjalna, bo sąsiedzi zachodni i wschodni nie śpią, lecz z nędy wielu korzystają i mogą jej użyć do niebezpiecznych dla Polski poczynań. Rząd i społeczeństwo muszą jak najrychlej obmyśleć środki, by temu zapobiec.

Nie mniej groźnemi są inne jeszcze cyfry. Mamy na myśli cyfry mrowia żydowskiego, które w ilości 4 milionów 500 tysięcy głów usadowiło się, wedle trafnego orzeczenia "Hasła narodowego", jak pasożyt na organizmie naszego narodu i wyciąga z niego najżywotniejsze soki.

To czarne mrowie zdołało opanować wszystkie prawie gałęzie naszego życia gospodarczego. Jak zażydzone jest nasz handel, dość wspomnieć, że np. w Krakowie na 170 tysięcy polaków mamy 558 sklepów chrześcijańskich, a 30 tysięcy żydów utworzyło w mieście 3 tysiące 131 sklepów żydowskich.

Tak jest i po innych polskich miastach większych, — w mniejszych zaś niema często ani jednego sklepu chrze-

ścijańskiego; wszystkie sklepy mają tam żydzi.

Handel zbożem znajduje się prawie wyłącznie w rękach żydowskich; żydzi też handlem okrażnym wykupują po wsiach produkty spożywcze.

Na ogółem 1539 żydów adwokatów w Małopolsce przypada 572 adwokatów chrześcijańskich [polaków i rusinów.] Przeszło 80 procent banków w Polsce znajduje się w rękach żydowskich. Połowę nieruchomości w miastach mają żydzi.

Sądy, urzędy skarbowe, a kolej zwłaszcza, są silnie zażydzone. Coraz też więcej żydów uczy się na uniwersytetach polskich, by w przyszłości zajmując jaknajwięcej posad w urzędach, w medycynie i w adwokaturze i wyrugować z nich polaków.

4 miliony 500 tysięcy żydów zdołało już wziąć za łeb przeszło 25 milionów polaków, dzięki naszej bezradności i głupocie. Przy dalszej beczynności w niedalekiej przyszłości zrobią sobie żydzi z Polski drugą Palestynę — a my im w niewoli służyć będziemy.

Tak pisze Nowa Zorza w Krakowie.

KARYGODNA ROZRZUTNOŚĆ

Dziwiło się społeczeństwo polskie, dlaczego budżet naszej armji wynosił dotąd aż 700 milionów złotych t.j. trzecią część ogólnego rocznego budżetu, obliczanego przez byłego premiera p. Grabskiego na 2 miljardy złotych!

Przy bliższem badaniu tegoż budżetu pokazało się, że w administracji wojskowej panuje niesłychana i prawdziwie karygodna rozrzutność.

Szczególnie dużo kosztuje ministerstwo spraw wojskowych, w którym urzęduje 17 generałów i 815 oficerów, nie licząc urzędników świeckich i całej falangi panien piszących na maszynach, a wcale tam niepotrzebnych.

Wybujała też jest organizacja niższych władz wojskowych, a liczba różnych szefostw, jak: artylerji, budow-

nictwa, intendatur z pomocniczym personelem kancelaryjnym pochłania olbrzymie sumy. Niepotrzebne też są szkoły wojskowe tak zwane "doksztalcające" dla oficerów i generałów, bo skoro aspirant na oficera ukończył fachową szkołę wojskową, to mu niepotrzebna szkoła doksztalcająca. — Dziwnie też brzmi szkoła "doksztalcająca" dla generałów. Generałem po winien zostać oficer wyższy, posiadający już dostateczne wykształcenie, a jeżeli go nie ma, to nie powinien awansować na generała.

Tylko w Polsce istnieją szkoły doksztalcające dla oficerów a to ze względu na oficerów piłsudczyków, dawnych "legunów" — którzy rekrutują się w pewnej części z nauczycieli ludowych, zecerów, maszynistów drukarskich lub kupezyków.

Piłsudczyzna pousuwała z armii oficerów fachowców i prawdziwą inteligencję, by zrobić miejsce zwolennikom "pierwszego marszałka Polski", a ci właśnie potrzebują "szkół doksztalcających," które pochłaniają miliony złotych.

Jakkolwiek w ogóle dział administracji wojskowej weźmiemy na uwagę wszędzie widać nieliczenie się z groszem publicznym.

Wprost skandaliczna jest też gospodarka w intendaturze, jak to wykazał w komisji budżetowej poseł dr. Michalski, referent sprawozdania najwyższej izby kontroli państwa. Wysiarczy przytoczyć tu kilka przykładów:

Intendantura Okręgu Korpusu Nr. 4 w Łodzi trzy razy zapłaciła za jedno i to samo zboże dostawcy, naturalnie żydowi, Leonowi Kohnowi. Transakcję tę przeprowadzał podpułkownik Niewiadomski, którego w ten sposób ukarano, że uznano go za umyślowo chorego, przeniesiono w stan spoczynku i wymierzono mu pełną emeryturę.

Komendant 4-go pułku ułanów w Podbrodziu polecił swym podwładnym

aby odbierali od dostawców zboże i siano bez . . . sprawdzenia wagi. Tenże komendant pożyczyl jednemu ze swych przyjaciół kilkanaście tysięcy kilogramów zboża, będącego własnością armji, a więc skarbu państwowego.

Departament 7 ministerstwa spraw wojskowych zawarł umowę z fabryką "Produkt" na dostawę konserw mięsnych dla armji. Fabryka ta kazała sobie płacić za puszkę konserw 2 zł. 50 gr., podczas gdy w handlu taka puszka kosztowała 1 zł. 50 gr.

Kiedy najwyższa izba kontroli państwa zażądała wdrożenia postępowania karnego przeciw departamentowi 7-mu, prokuratorja wojskowa odmówiła temu żądaniu, na podstawie, że i tak "w tych sprawach jest amnestja."

Podobnych spraw, względnie dowodów marnowania grosza publicznego w armji możnaby przytoczyć tysiące, dlatego to wydatki na wojsko przenosiły w r. 1925 przeszło 700 milionów. Obecnie na rok 1926 przy wprowadzaniu oszczędności, zmniejszono je do 554 milionów, czyli o 150 milionów ukrócono, jest to jednak oszczędność stosunkowo bardzo mała.

Jeżeli cały budżet Polski, jak twierdził anglik Young, nie powinien przekraczać 700 milionów złotych to wydatki na armję powinny wynosić co najwyżej 200 milionów, a nie 550. I w tej oszczędności jest jeszcze wielka rozrzutność.

[Nowa Zorza]

DOSYĆ POBLAŻANIA!

Czytelnicy nasi zapewne nieraz słyszeli, lub czytali, że duchowieństwo i ludzie poważni, zasłużeni, gorsząc się zwracali uwagę społeczeństwu na mody obecnie stosowane przez niewiasty, szczególnie w miastach i na tańce modne, nie mające nic wspólnego z dawnymi, pełnemi fantazji, mazurkami, krakowiakami polkami i walcami.

Kobiety ubierają się tak krótko, że często sukienki ledwie sięgają kolan, zaś wierzchni strój zaledwie pokrywa połowę piersi. Dawniej niewiasty wstydziłyby się chodzić tak ubrane, nawet w mieszkaniu, a dziś, dumne ze swego stroju, obrażającego wstydlivość, paradują po ulicach miast, teatrach, balach i innych miejscach publicznych, siejąc oczywiście zgorszenie publiczne.

Co zaś do zabaw z tańcami, niby modnymi, zapożyczonymi od dzikich ludów, które do Polski wprowadzili żydzi, to te są tak wstrętne i bezwstydne, że każda polka i każdy polak powinni się wstydzić je tańczyć.

Niestety wojna światowa wykołubiła z moralności wszystkie narody, a więc i polacy zatracili smak piękna, jakie daje człowiekowi skromność w ubiorze i zabawie.

Polka, która była wzorem skromności, niemal dla świata całego, nazywana kąpielniczką, schodzi na drogę po spolitego zwyrodnienia.

Niewiasty starszego pokolenia z bólem patrząc na siostry młodsze, szczerząc się wyuzdaniem, wstydzą się za nie.

I nie pomagają żadne wezwania i uwagi, kobiety coraz więcej brną w bezwstydzie. Ojciec święty zwracał uwagę światu na te niewłaściwości w ubiorze i tańcach, wszyscy biskupi dawali o tem odezwy do społeczeństw, uczciwe gazety strofowały te mody, różne Towarzystwa społeczne wzywały do zarzucenia niemoralnych strojów i tańców, jednakże to wszystko nie pomogło.

Co gorsza, że matki i córki prześcigają się w bezwstydzie strojów i stosowaniu gorszących tańców.

To też nie dziwne, że "mamy" schodzą na manowce, a za nimi córeczki, powiększając obóz kobiet upadłych.

A społeczeństwo zdrowo myślące pa-

tryzy się na to wszystko, gorszy i narzeka, czując się bezradnym, aby zło naprawić.

Wostatnich czasach udała się delegacja do p. Ministra Oświaty z prośbą aby rząd przedsięwziął jakie skuteczne środki, celem zatamowania tego zgorszenia i skierowania społeczeństwa na właściwą drogę życia. Lecz p. minister, który sam boleje nad tym stanem, powiedział: moi panowie, co ja mogę poradzić, co rząd może zdziałać, jeśli "matki" zatraciły wstyd nie wieści i w tym duchu wychowują młode pokolenie, nie odczuwając w tem nic złego. Na dancin|g| sale taneczne| istniejące w restauracjach i cukierniach niektórych, chodzą mamy z córeczkami i cieszą się, jak córeczki publicznie kręcąc się w tańcu wykonywują różne niemoralne łamańce. To zło może zmienić powszechny czyn społeczeństwa: napiętnować i rozpędzić zwarzjowanych tańcówników.

Oto do czego doszło nasze społeczeństwo. Obecnie wszak Wielki Post, pamiętka rozpatrywania Męki i śmierci Zbawiciela świata, czas ten zwykle w Polsce szanowano, nikt nie ośmielił się urządzać u siebie w domu zabawy tanecznej, a cóż dopiero żeby tańczyć publicznie, — niestety dziś dzieje się inaczej.

Polska, naród katolicki, znieważa swą religję, zapomniała o czasie pokuty, jaką zwykle naród czynił, przygotowując się do spowiedzi wielkanocnej — i w szale namitności tańczy wszędzie, gdzie się da. Gryby kto spróbował tańczyć na chodniku ulicznym, napewno znalazłyby się tłumy naśladowców, do tego stopnia roztańczono się.

Ztego zapomnienia w jakie wpadła część społeczeństwa, wiele młodzieży, obojga płci, ulega upadkowi moralnemu, prowadzącemu do samobójstw i różnych innych przestępstw. Nad tem należy się zastanowić i zdecydować na niezwłoczne usunięcie zła.

Przedewszystkiem władze rządowe powinny zabronić urzędzenia tanecznych wieczorków w restauracjach i cukierniach, w których żydzi zajmują pierwsze miejsce. Żydzi jeśli chcą tańczyć niech sobie urządzają zabawy w środowiskach swoich.

Spółceństwo polsko-katolickie obowiązane jest szanować się: dbać o czystość duszy, ciała i obyczajów, i nie pozwalać się prowadzić na manowce. Swoboda życia, jaką stosują żydzi, tak zwani postępowi, pełna zgnilizny moralnej, przez obcowanie z nim, wtargnięta z całym arsenałem wyuzdana do społeczeństwa polskiego, katolickiego, z którego za wszelką cenę musimy się otrąsnąć.

Otrząśnięmy się zaś wszyscy wtedy, jak przestaniemy bratania się z towarzystwem żydowskim i będziemy wprost prześladować tych, którzy zechcą takie niewłaściwe życie nadal prowadzić.

Rodzice nie powinni pozwalać córkom stroić się w szaty, obrażające moralność i stanowczo zabronić tańczenia owych dzikich tańców. Matki przedewszystkiem obowiązane na każdym kroku świecić dzieciom przykładem i same winne decydować o ubiorze córek, a nie żeby one o tem decydowały.

Jeżeli zaś ktoś nie chce poddać się prawu moralnemu, winien być napiętnowany i nie należy utrzymywać z nim żadnych stosunków.

Kobiety ubrane kuso i obnażone nie powinny być wpuszczane do świątyń. Jeśli wszyscy będziemy tępiłi te szkodliwe naleciałości, wtedy zmieni się u nas, a i kobieta zyska wtedy na szankunku, który obecnie jest bardzo poderwany.

Piszemy o tem bez ogródek, ostro, bo już dosyć tego pobłażania.

Ci co przejęli się modami niewłaściwymi i zasmakowali w tańcach dzikusów — niech się wstydzą i poprawią.

J. Siciński,

Redaktor gazety "Głos Ludu" w Częstochowie.

Do wiadomości Szanownego redaktora Gł. Ludu, podajemy co następuje: Wszystkie kościoły Rzymsko-Katolickie w Ameryce, budują wielkie sale w których odbywają się pijatyki, białki i tańce podkosanych flaperek. Na hali parafjalnej św. Stanisława B. M. w Newarku w wielkim poście, w sobotę, 20-go marca br. opijano i tańczono na cześć św. Józefa prawie do samego rana w niedzielę męki pańskiej. W niedzielę rozpoczęto 40-godzinne nabożeństwo i przez trzy dni, czyszczono sumienie i kieszenie pobożnych parafjan. Tak jak się bawią parafjanie św. Stanisława — bawią się parafjnie po wszystkich parafjach. W parafji św. Kazimierza z tego powodu po

---

Świąteczne prezenta dla dzieci i tarszych jako to: czekoladowe żaące wielkanocne czekoladowe jaja udełka najlepszych cukierków — najtaniej można kupić w znanym kładzie

AMELUNG

**Delicious Ice Cream Soda
and Sundae**

**98 Springfield Ave,
12 S. Orange Ave., Newark, N. J.**

Szukasz bary do salonu, stoły lub krzesła—mam na składzie wszystko co tylko zażadasz.

J. DOBOSZ

**129 Morton St. róg Charlton St.
Newark, N. J.**

Poleca swój skład wędlin własnego wyrobu i życzy Wesółych Świąt wszystkim Szanownym rodakom i rodaczkom

W. HUSAKOWSKI

239 Court St., Newark, N. J.

wstał nowy grzech — dopokąd parafjanie od św. Kazimierza popijali nie zgorzej i tańczyli w hali parafjalnej nad Panem Jezusem na piętrze, byli bardzo pocziwymi, wzorowymi i Bogu miłymi ludźmi, skoro atoli wystawili dla siebie własną salę i w niej urządzają zabawy i tańce — proboszczulo ogłosił, że ten taniec nie ważny i kto-kolwiek będzie tańczył w polskiej sali nie będzie zbawiony, nie jest dobrym katolikiem i nie jest polakiem. Taki to nowy grzech, rozpoczął się ogromnie rozszerzać w Newarku, a pobożni

kapłani nie wiedzą co począć aby zmuścić parafjan do tańczenia w halach parafjalnych . . .

Od Kogo Słowianie Przyjęli Religję Chrześcijańską?

Ludzie powinni być przekonywani słowem Bożem, nie zaś prześladowaniem i rozlewem krwi. Co spowodowało rozstrój kościoła, zepsucie obyczajów, upadek karności, zaniedbanie praw i skażenie nauki i obrzędów. Dawni prawdziwi chrześcijanie znikli, jako też pierwotna czystość i świątobliwość ko-

Tei. Branch Brook 4983

Serdeczne życzenia Wesółych Świąt, Przesyłamy Calej Polonji

IZYDOR I RÓZALIA NIEMCZYK

Właściciele Składu Spożywczego

173 SUSSEX AVENUE

NEWARK, N. J.

Wesołych Świąt, dobrego zdrowia, szczęścia i wszelkich pomyślności —

Wszystkim Szanownym Rodakom i Rodaczkom zasyła

EDWARD SOROCZYŃSKI

298 - 15th Avenue

Newark, N. J.

Wesołych Świąt, dobrego zdrowia, szczęścia i wszelkich pomyślności —

życzy Szanownym Rodakom i Rodaczkom

JAN POSLUSZNY

617 - 18th Avenue

Newark, N. J.

Wesołych Świąt, dobrego zdrowia, szczęścia i wszelkich pomyślności —

wszystkim Szanownym Rodakom i Rodaczkom zasyła

FRANCISZEK RUSINIAK

31 Jones Street

Newark, N. J.

Przez wiele lat sprzedajemy meble tym, którzy czytają nasze ogłoszenia

My zawsze sprzedajemy taniej i na łatwe spłaty w naszym składzie

HART FURNITURE CO.

113-115-117 Springfield Ave.

Newark, N. J.

ściola. Pierwsi kaznodzieje Ewangelji byli nieliczni, ubodzy, nie wyposażeni wielkimi dobrami, natomast cierpiąc prześladowanie, nawrócili świat. Teraz niema nikogo, kto by przechowywał prawdziwą naukę i obrzędy ustanowione przez Jezusa Chrystusa i Jego apostołów, a następstwem tego jest powszechne i wielkie zepsucie. Ci, którzy objęli w posiadanie korzystne dostojności kościelne, oddali się niewłaściwym zajęciom, spędzają czas na zabawach i polowaniach. Polubili oni we sołe uczyty, bogate szaty, drogie kamienie, liczne orszaki, wszelkie wygody i zbytek. Jaka jest obecnie unysłowa po waga duchowieństwa? Większość nie zna Pisma świętego, niektórzy są bez bożników, wyśmiewającymi wszystko co jest święte: stracili wiarę, zaniedbując przepisane przez Boga czynności.

D. C. N.

Wesołych świąt Zmartwychwstania

Pańskiego życzy wszystkim

Dr. Korneliusz A. Smith

22 Brentnall Pl., Newark, N. J.

KSIĄZKI KTÓRE MOZNA NABYC W REDAKCJI POSŁANCA:

Jak ludzkość szuka i czci Boga	15c
O Zmartwychwstaniu i Wniebowstąpieniu Jezusa	15c
Narodowe Bagno	25c
Polskie Nieszpory	10c
O Kościół Narodowy w Polsce	10c
Rota Pols.-Katolickiego Kośc.....	5c
Wrażenie z Polski	10c
Statut Polsko - Katolickiego Kościoła Narodowego w Polsce	25c
Roczniki Posłańca z 1924 i 1925-go roku każdy po	\$2.00
Pieniądze można nadsyłać przez Money Order lub czek gwarantowane.	

Agenci potrzebni

Adresować: Posłańiec

179 Court St., Newark, N. J.

DR. ELI GILMAN D. D. S.

Dentysta

Springfield Avenue., róg High St.

Tel. Market 4102

GOSPODA, POD ŻŁOTYM ULEM

M. Cwikowski—Właściciel

92 BELMONT AVENUE

Telefon Market 7921

Zawsze świeże i Dobre Lekarstwa i Chemikalje można dostać w APTECE

McEVOYS

SPRINGFIELD AVE., róg High St.

ADOLF BAUDERMANN

wyrąb świeżego mięsa i skład doskonałych wyrobów masarskich
65 West Street, róg Court St.

JAN ŁOZOWSKI

POLSKA BUCZERNIA

Wyrąb świeżego mięsa i wyrób wszelkich wędlin

64 SO. ORANGE AVE.

KORNEL KACZOROWSKI

Nowo Otwarta Polska Gospoda

33 WEST STREET, róg Mercer St.

Wyrąb świeżego mięsa, oraz wędliny własnego wyrobu

E. SOROCZYŃSKI

298 - 15th Ave., Newark, N. J.

C. TYJEWSKI

POLSKA GROSERNIA I BUCZERNIA

470 FERRY STREET

Newark, N. J.

Tel. Bergen 3483.

DR. LEON BANACH

2834 Hudson Boulevard Jersey City

Dwa domy po dwie familje na West ulicy za \$10,000.

Trzy familijny do mi 3 garaże na 22 ulicy za \$19,500.

Trzy familijny dom z sztozem, wielki garaż na 4 auta, na West ulicy za \$14,500.

Oraz wiele sklepów, salonów i innych handli mam do sprzedania.

STANISŁAW KONIOR

Real Estate Broker

137 West St., róg Clayton St.

Newark, N. J.

Tel. Mulberry 5695

FRANCISZEK RUSINIAK

Polska Gospoda

31 JONES ST. NEWARK, N. J.

POLSKA GOSPODA

M. NOWAKOWSKI

25 BROOME ST. NEWARK, N. J.

POLSKA GOSPODA

FELIKS KRUPIŃSKI

249 HUNTERDON STREET

DR. B. B. MATZ

Polski Dentysta

3 Belmont Ave.

SILVER & STEINBERG

Zakład Artystyczno Fotograficzny

Mówimy po Polsku.

3 Belmont Avenue

**DOLARY AMERYKAŃSKIE
DO POLSKI
NASZE CENY ZA**

Za \$10.00 — 75c

20 — 1.00

25.00 — 1.10

30.00 — 1.20

40.00 — 1.35

50.00 — 1.50

Od \$50.00 do \$100.00 liczymy 3%

Specjalne niskie raty na wyższe sumy
Za Otrzymanie Pieniędzy w Dolarach
Gwarantujemy.

Nasze 35-letnie doświadczenie jest naszą
najlepszą gwarancją.

Rzetelna i Grzeczna Obsługa

EMIL GERMANUS BANK

85 MERCER ST. NEWARK, N. J.

Dajemy z każdym forteplanem 100 mu-
zycznych rolek i ławeczkę za \$195.

Niewielki zadatek, a reszta na mie-
sięczne spłaty bez procentu.

DOLL & SONS

561 BROAD ST., NEWARK, N. J.

Otwarty do 9 wieczór

Najdoskonalszym upominkiem dla najdroższej
osoby jest czysty djament.

Dostarczamy przez 4 pokolenia najlepsze
djamenty.

Z okazji świąt polecamy nasz wielki skład
Ssanownym odbiorcom

NORBERT BERTL

46 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J.